

Дем'яненко Б. С., Лилак Н. В.,
науковий керівник — **Єранкін О. О.,** д.е.н., професор,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана», м. Київ

ЛОГІСТИКА В АПК

Аграрна сфера для України сьогодні є вельми проблемною і, водночас, пріоритетною у загальній стратегії розвитку держави. Останнім часом аграрії почали звертати все більшу увагу на логістику.

Логістика — це наука про планування, контроль і управління транспортуванням, складуванням та іншими матеріальними і нематеріальними операціями, що здійснюються в процесі доведення сировини і матеріалів до виробничого підприємства, внутрішньозаводської переробки сировини, матеріалів і напівфабрикатів, доведення готової продукції до споживача у відповідності з інтересами і вимогами останнього [1].

Логістична система підприємств АПК структурно складається із конкретних підсистем — закупівлі, переробки (виробництва) і розподілу (збуту) готової продукції.

Створення логістичних систем на підприємствах АПК дозволить ефективніше підійти до вирішення таких важливих завдань [3, с. 175]:

- 1) формування якісного за структурою інформаційного забезпечення підприємства АПК щодо його логістичної діяльності й зв'язків з суб'єктами агроринку;
- 2) організування ефективної роботи складського господарства на підприємствах;
- 3) здійснення своєчасного транспортування й переробки сільськогосподарської продукції;
- 4) визначення оптимальних обсягів партій поставок сільськогосподарської продукції споживачам тощо.

Запаси — це матеріальні ресурси сфери виробництва та сфери розподілу, які зберігає підприємство в певний проміжок часу з метою задоволення потреб виробництва та споживачів готової продукції [2, с. 8].

Метою оптимізації запасів, з огляду на підходи логістики є забезпечення виробничих потреб, максимальне задоволення потреб споживачів за мінімізації сукупних витрат, пов'язаних із запасами. До методів оптимізації запасів відносять АВС-аналіз [1].

Здійснивши групування виробничих запасів рослинництва ПП «Аграрні інвестиції» за методом ABC, одержано такі результати: перша група А становить 79 % вартості запасів (дизельне паливо, пшениця озима та ін.). Друга група В складає 13 % загальної вартості (фосфорні добрива, горох, гербіциди, інструменти та ін.). Група С становить 8 % загальної вартості (мастило, фунгіциди, гречка, протруйники, калійні добрива, кукурудза, тара та тарні матеріали та ін.)

Згідно даних, основну увагу в управлінні запасами слід приділяти групі А, оскільки дана група має найвищу вартість, а тому потребує постійного контролю за станом запасів і максимально точного прогнозування обсягів споживання запасів. Для групи В достатньо здійснювати періодичний контроль за станом запасів і прогнозування обсягів споживання запасів. Замовляючи запаси даних груп, доцільно використовувати моделі з постійним розміром замовлення та змінною точкою замовлення або постійною точкою замовлення та змінним розміром замовлення. Група С, що є найчисельнішою, однак, незначною за вартістю, потребує мінімального контролю за її станом, який реалізується у системі «максимум — мінімум».

Bull-whip ефект у логістиці показує ситуацію, при якій незначні зміни попиту кінцевого споживача призводять до значних відхилень у планах інших учасників логістичного циклу (субпідрядників, постачальників і т. д.).

Одна з очевидних причин виникнення таких «перекосів планування» полягає в тому, що менеджери, стикаючись з різким сплеском вхідних замовлень, перестраховуються і в свою чергу розміщують у «вищій» ланці ланцюжка поставок (постачальника товару — тобто у дистриб'ютора або виробника) таке замовлення, щоб він дозволив задовольнити підвищений попит з деяким запасом. Коли такий завищений замовлення прибуває (природно, через деякий час), сплеск попиту на товар уже поступається місцем спаду, на складі утворюється надлишок товару, і наступне замовлення буде або відкладене до витрачання запасу, або відчутно скорочене в обсязі. Постачальник товару, отримуючи такі нерівномірні замовлення, у свою чергу буде прогнози з ще більшим розкидом значень і тим самим ще більше збільшує амплітуду «стрибка», розміщуючи замовлення «з ще більшим запасом» у свого постачальника компонентів [4].

У нашому дослідженні було розглянуто три варіанта попиту і обсягів замовлення та три варіанти політики поповнення запасів для

даного попиту (стандартна при $\alpha = 0,2, T_p = 1$; узагальнююча при $\alpha = 0,2, \beta = 0,6, T_p = 1$; узагальнююча при $\alpha = 0,2, \beta = 0,3, T_p = 1$).

Після проведених розрахунків було виявлено, що варіант найкращими варіантами є, коли дисперсія і стандартне відхилення є найнижчими, а також у випадку узагальнюючих політики запасів, коли норма поповнення запасів на складі та обсяги втрат є найоптимальнішими.

Список використаних джерел

1. Ларіна Р. Р. Логістика [Електронний ресурс]: Навч. посіб. / Р. Р. Ларіна. — Д.: ВІК, 2005. — 335 с.— Режим доступу: <http://ukrkniga.org.ua/ukrknigatext/743/34/>
2. *Перебийніс В. І.* Логістичне управління запасами на підприємствах : монографія / В. І. Перебийніс, Я. А. Дроботя. — Полтава : ПУЕТ, 2012. — 279 с.
3. *Сумець О. М.* Логістична система підприємства АПК: визначення, аналогова модель функціонування, основні завдання / Сумець О. М. // Вісник Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва. — 2013. — №5. — С. 166–175.
4. *Ярыгин О. Н.* Математическая модель цепи поставок для исследования bullwhip-эффекта // Вектор науки ТГУ. — №1(15). — 2011.

Дзябура К. С.,

науковий керівник — Заїка С. О., старший викладач,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка, м. Харків

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЗЕРНОВИРОБНИЦТВА

У сучасних економічних умовах у сільському господарстві виробництво зерна з метою підвищення його конкурентоспроможності та ефективності має базуватись на нових економічних методах господарювання, технологічних і технічних рішеннях, тобто здійснюватись на інноваційній основі.

Інновації мають бути спрямовані на зміцнення матеріально-технічної бази, раціональне використання виробничих ресурсів, техніко-технологічне оновлення галузі з урахуванням вимог еко-